

A Bős-honvéd

Előfizetési ár:
Egy évre 7 kor. 20 f. Fél évre 3 kor. 60 f.
Negyed évre 1 korona 80 fillér.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

† Zachár Pál örnagy.

Hozzád száll keserű hangunk, ki már nem vagy közöttünk. Már nem halljuk határozott hangodat, már nem nézhetünk jószágos szemedbe, hogy onnan bátorságot, a küzdésre erőt meríthessünk. Nem merjük elhinni, hogy elmentél tőlünk, itthagytál, hogy többé soha se lehessünk Veled, hogy többé soha se mondhassuk Neked: Pali bácsink. Árvának érezzük magunkat, kegyetlen lett a Sors hozzánk, kegyetlen lett, elvelt tőlünk.

Hösi lelked, mint világító tűzoszlop vezet bennünket a vándorlás kietlen pusztájában. Nélküled kell megtennünk a hátralevő mértőldeket és ki tudja meddig tart a vándorlás? Meddig kell a hideg köre hajtani fáradt fejünket és Te nem leszel közöttünk, hogy mindent feledtető gondoskodásod puhává tegye a követ; hogy megővjon a tél hidege ellen szereteted. Nem vagy már itt. És mi nem tudjuk elképzelni a mostoha valóságot. Ki ezer veszéllyel dacoltál, az orvul támadó kór kidöntött közülünk. Nincs már az erős tölgy, mely a vihar hatalmát erőtlenné tegye; melynek árnyékában bizalommal várhatjuk a vihar elmulását.

Lelkünk összeforrt lelkeddel a küzdés számos hónapja alatt. El sem tudjuk képzelni a halál borzalmas torát nélküled. Minden percben várjuk a hírt, mely megcáfolja halálodat és százszorosan

tudjunk örülni annak, hogy Te vagy, hogy a miénk vagy, hogy büszkék lehessünk tovább Rád. Hogy a Terád sugárzó magasztalás, dicséret fényéből mi ránk is jusson egy sugár. Te elmentél és kihalt minden fény, minden meleg. És hiába jön a tavasz, hiába fog ragyogni minden, hiába ők dísz az erdő, hiába sarjad millió új élet a réten, hiába fogja ontani illatát ezer virág, mi nem érezzük a tavasz jöttét, nem tudunk örülni semminek. Nekünk nem lesz tavaszunk, nem lesz virág, mely illatozzon A rügyfakasztó szellő a Te sirodon fog szomorú halvány virágot fakasztani. De nem lesz illata; nem lesz színe, mert mindent Neked hagy, illatot, színt, örömet Nekünk csak a mérhetetlen bánat marad és végtelen fájdalom Támadás a sors ellen. Sötétség, melyből nem találunk utat kifelé, melyben botorkálunk és azt hisszük, hogy soha sem fog felkelni a Nap.

Te elmentél és nem érzed a mi árvaságunkat Nem a Tiéd a marcangoló fájdalom, mely lelkünket kimpadra feszíti. Te megnyugotál végre. Megtaláltad azt, amiért keserves évek hosszú sora óta küzdöttél: a békét. De mi lesz velünk? Lesz-e részünk benne? Hiszen oly kevesen vagyunk már, mert elhullanak legjobbjaink.

Isten veled! Isten veled!...

Zachár Pál betegsége és halála.

Zachár Pál őrnagy szabadságáról visszatérve, március 1-én vette át zászlóalját. Nem sokáig vezethette már katonáit, mert ekkor már benne lappangott az alattomos betegség csirája.

Galiáciából át Ukrajnába az utat gyalog tette meg, mint mondotta, hogy edze magát. Kamieniec-Podolszkiban már rosszul érezte magát, de lefeküdni nem akart. Csak mikor 10-én már magasabb láz jelentkezett, akkor feküdt le lakásán. Betegsége még nem volt megállapítható, ő azonban már mondotta, hogy typhusa van. Pár nap múlva orvosai is megállapították a typhust.

A lázt, mely 39 és 40 fok között váltakozott, igen jól bírta. Betegségének harmadik napján reggel ahogy felkelt, mondotta környezetének, hogy valószínűleg csak gyomorrontása volt, mert teljesen jól érzi magát s már láza sincs. A hőmérő azonban megcáfolta, 39,6 mutatott.

Midőn betegsége kezdett jobban elterjedni, elhelyezéséről kellett gondoskodni. Állandó katonakórház nem volt, szállítani nem lehetett, így a Kamieniec-Podolszki-i polgári kórháznak kellett átadni.

Közben ezrede 16-án tovább menetelt s őt átadták a 20. népf. honv. gyalogezrednek s mellette maradt két kipróbált hű embere: Gyurove András és Maczák Ferenc honvéd. Ezek a legnagyobb önfeláldozással és szeretettel ápolták.

Állapota 25-én jobbra fordult. Ápolóit biztatta, hogy most jobban lesz, nemsokára szállítani lehet s

majd a szép májust otthon tölthetik. Ekkor azonban a kialvó typhus mellé tüdőgyulladás szegődött, mely a már megkínzott szervezettel végzett.

28.-tól már nem tudott magáról, lázálmai voltak. Vezényelt, katonáit vezette: „Most egy mocsárhoz értünk. Ezen nehéz lesz átmenni, sok az ellenség“. Elosztotta zászlóalját s aztán kimerülten elaludt. Észentul már nem beszélt. Nem ismert meg senkit. Halála előtti napon, midőn a zászlóaljától kedves látogató ment hozzá, még szeme megcsillant, szája mozgott még, de csak pillanatokig. Ekkor már csak orvosai tartották az élők között.

Április 3-án délután 2 órakor csendesen, kibékülve mindennel, könnyen lehunyt. Szemeit s meg-szint élni.

A tettek sorozata a 310. honv. gyalogezrednél.*

Zachár Pál százados 1915. június havában érkezett meg a Hoffman hadtest *Riffl* kombinált ezredéhez. Az ezred ekkor Markován állott készen a támadásra. Zachár százados épp jókor jött. Az ezrednél

* Zachár Pál őrnagy a 16. honvéd gyalog ezrednél véghez vitt nagyszerű tetteit másik számunkban fogjuk közölni.

A végzet.

Irta: *Tittel Zoltán.*

Vége.)

De mit törődtem én most ezzel! Hát van nekem veszíteni valóm? Nem szebb-e az ellenség előtt elesni, mint önkézzel vetni véget életemnek? Mert éreztem, hogy ugyanis ez lenne a végem, megcsalva, feleségem szerelme nélkül ugysem tudnék élni. A negyven fű közül az elesettekért kár lesz, mert hiszen alig életem még, övök lett volna a madár csattogása tavaszi harmatos hajnalokon, amikor a nap aranya előmlik a szénszagú réteken, a muskátlis ablakok mögül kikandikáló leányarcok hamiskás mosolya, a virágok, rózsák, orgonák illata, az egész ujjongó, kacagó, zsi-bongó élet!

Mert hiszen én, te, vagy a harmadik, akik idekint lihegve, izzadtan verítékeztünk, vagy órákat állunk örként hóviharos dermedt éjjeleken, esőben ázunk, forrósággal dacolunk, reszketünk, forrunk, küzködünk, vértől ragadós esizmánk holtak tetemein botladozik, vajjon miért vergődünk szenvedve, nélkülözve, éjt- napot átvirrasztva? Nem azokért, akik odahaza kedvesek nekünk? És odaadjuk életünket az ő biztonságukért és lemondunk a mi nyugalunkról az ő

nyugalomukért! De ha nincs otthon senkink, akkor miért szenvedjünk, viaskodjunk, gyötrődjünk, akkor minek éljünk?

Amikor besötétedett, elindultunk a domb felé. Nagy hópelyhek szállodogáltak, mint zizegő éji lepkék: negyven hólepedőbe bujt katonánk, mint sűrű feltámadt kiscsirtetek, nesz nélkül haladtak előre. Rajvonalba fejlődöttünk, körülölelni az előretolt orosz vonalat. Már csak egy-két lépés volt az akadályokig, amikor csillogó tűzkigyó röpött a magasba, vakító, sisseregő fénygyönyör és a rakéta világánál láthatók lettünk mi: halálraszánt negyven katonánk. Rajtát ordítottam s kezdődött a munka a drótok ellen. Csattogott az olló, a gyalogsági ásó zengve sujtott le, recse-genge törték a fakarók, szakadozott a drótsövény, acélok bongtak, nagyot dörrent egy-egy kézigránát, zugtak a repeszek, mint óriási cserebogarak és süvöltözve röpködött ezer meg ezer gyilkos ércmadár. Felbukott itt is, ott is egy katonánk s a fehér havon piros koralszemek gyönyögtek: magyar honvédek szivéből kifreccsent vér-csöppek. Én magam a legjobban tomboltam, ordítottam, ahogy torkomon kifért, kezemben az ásó egy pillanatra meg nem állt, már utat vágtam magamnak az első drótsövény és elöttem terpeszkedett ujjabb két sor akadály. Hátrarézttem, katonáim még mindig az első drótsövényekkel bajlódtak, nem volt mellettem senki,

megcsodálták, százados és már Vaskorona-rendje van az érdemkereszt és vaskereszt mellett.

Augusztusban megindul az ezred s Zachár százados az I. zlj. élén, 27-én Nosawnál áttör s diadalmasan üldözi a futó ellenséget. Még nehéz harcrai vannak míg elér a Strypáig. Itt megvívja az I. II. sosnowi csatát s tovább megy a Sereth felé. A Serethnél azonban az ellenség összeszedte magát s nehéz körülmények között visszakellett húzódni a Strypáig, hol Zachár százados kiküldönve a Mogilki magaslaton feltartja az ellenséget. Ezután megvívja a III. sosnowi csatát s mint győztes megveti lábát. Az ezred a Strypa nyugati partján foglal állást. A Zachár zászlóalj azonban átmegy a keleti partra s ott hidfőt épít Október 30-tól november 4-ig nehéz napok voltak. Az ellenség Siemikowcénél áttört s a hidfőt már hátba kapta. Zachár százados azonban védekezett, tartotta magát mindaddig míg a segítség megérkezett.

Ekkor csendes napok következtek. Zachár a legnagyobb szakértelemmel és tudással rendezte be az állásokat s úgy kiépíti, hogy az ő állása lesz a hadtestben a minta. A hadtest parancsnok elrendelte, hogy minden ezred nézze meg a hidfőt, Zachár birodalmát s az állások a szerint építendőek ki.

Közben megérkezik a Signum Laudis és Zachár százados hire, neve terjed.

1916. júniusig csend van, melyet Bruszilow offenzívája tör meg. Az ellenség a 39 hadosztályt támadja a legerősebben, ezt a részt fenyegeti a legjobban. Zachár ezredével a szorongatott rész segítségére siet s június 11-én, pünkösd vasárnapján részt vesz a legvéresebb csatában, a bobulincei harcban. Majd végig csinálja a többi csatákat (Kurdwanowka, Madzelowka, Mihalowka stb) 15-én este parancsot kap a visszavo-

nulásra. Szomszédjai megis kezdik a hátrahúzóást, ő azonban vakmerően támadást rendel el, megrohmozza az ellenséget, foglyokat ejt és géppuskákat zsákmányol. Másnap a főparancsnok gratulál neki s megköszöni, hogy egy igen nagy veszélytől mentette meg a hadsereget.

Ezután kezdődik a gnilowody-i harc, a visszavonulás, harcok a Ziota-Lippa mentén. Közben megkapja az ezüst Signum Laudis.

Szeptemberben Brzezanyánál áll, Potutofynál harcol. Itt is visszaveti az áttört ellenséget. Nehéz harcokat vív meg, miközben szeptember 7-én srappell golyótól találva a fején megsebesül s haza kerül kórházba. Itt kapja a hirt, hogy ő felsége az ellenség előtt tanúsított rendkívül bátor inagatartása és eredményes működése elismeréséül soron kívül őrnaggyá nevezte ki.

Nem sok időt tölt otthon, vágyik vissza katonái közé s 1917. márciusában már fent van a Lysonián, a Syballini állásban. Itt állás harc van, mindaddig, míg Kerenszky meg nem indítja csufos végű offenzíváját. A kezdet jól ment, az áttörés megtörtént. De megjelent Zachár őrnagy az utolsó pillanatban. Latba vetette minden tudását s a legnagyobb vakmerőséggel neki megy az áttört ellenségek, visszanyomja s üldözni kezdi.

Ez volt legfényesebb haditette, mely a haditörténelemben páratlanul áll. Ez szerezte meg számára a legnagyobb kitüntetést, a Lipót-rend lovagkeresztjét.

Az ellenség fut s a futók nyomában mindenütt ott van Zachár őrnagy csapatával. A megállt oroszokat megveri Josefowkánál, Pilawánál s a csapattal eléri a határt, a Zbrucz folyót. Skáiánál, Berezankánál még harcok vannak, az orosz még erőlködik, de nyomása alatt az ellenséges hadak szétomlanak, megsemmisülnek.

de én annál kitartóbban sujtottam, vágtam, vagdaloztam, szerettem volna, ha minden orosz rámfigyelne és mindnek puskacsöve az én mellemnek célozna. S amikor egy-egy golyó sikítva zúgott el a fülem mellett, reszkettem dühömben: hát mindegyik csak *mellettem* és egyetlen-egy se *belém*? Már az utolsó drótövön is átvágtam magam s most rohantam egyedül neki az állásoknak. Láttam, hogy a muszkák az árokból felugranak, lehettek huszan vagy harmincan is és az mind engem várt és mindegyik belém akarta küldeni fegyvere golyóját; tőlem oldalt legfeljebb 15 lépésre nekem irányzott csövel egy géppuska patogott rémesen, szünetnélkül és egyetlen golyó, meg nem sértett, mint valami testnélküli szellem, sebezhetetlen voltam. Ekkor a halál utáni vágyakozásomban öt lépésre megálltam előttük: ime itt vagyok, talán így könnyebben eltaláltak, de hiába volt minden, gyönyörködtem a kéjben: no most, most jön a megváltó golyó, akartam, áhitottam, kívántam, epedtem a halált és nem tudtam meg halni. Közben bajtársaim közül azok, akik még életben maradtak, akikről az oroszok figyelme egészen eltérőldött, átevicckéltek a drótokon és nagyot ordítva, rávetették magukat az oroszokra.

Nincs már sok mondanivalóm. Tíz emberrel elfoglaltam az orosz állást, két ellentámadással szemben megtartottam — amíg egy félórán belül fel nem vál-

lottak. — 56 oroszot elfogtam és két géppuskát zsákmányoltam és mindez meg nem történhetett volna, ha akkor agyammak örült fellobbanásában meg nem akartam volna halni, ithagyva a boldogságot: feleségemet és gyermekemet, aki még akkor nem is volt és akit apja soha meg nem csókolhatott volna.

Amikor visszatértem fedezékembe, örvöngve téptem a hajamat, a testem véresre marcangoltam dühömben és az ég felé fordulva botorul, balgán szidtam, káromoltam, átkoztam úgy, ahogy a pokol ördögei együttvéve sem képesek, a Nagyot, a Hatalmasat, a Mindentudót, vagy ahogy ti mondanátok: a végzetet, aki pedig csak egyedül lát mindent és tudja, hogy mit cselekszik. És azóta ne beszéljenek nekem emberi nagyságról, mindent kiküzdő, mindennel szembehelezkedő, dacoló, viaskodó akaratról, azóta tudom, hogy porszem csak az ember a Mindenség kezében, tehetetlen véges parány, azóta tudok bizni és a sorsban megnyugodni és hinni abban, hogy az életünket egy biztos kezű végtelen Hatalom bölcsen vezeti, aki millió éveknél előtte tudta már, mi lesz velünk és hogyan lesz a legjobb.

Az öreg zászlós elhallgatott. Rágyujtott egy szivarra és belebámult a füstkarikákba.

Megkérdeztük:

— Vége?

A határon, Bereznánál állást épít s örködök hazájára. December 7-én bekövetkezik a fegyvernyugvás, röviddel utána a fegyverszünet s Ukrajnával a béke. Ő ekkor már nyugtalankodik, más harctérre akar menni, hogy nagy tudásával, csodás tetteivel hazájának használjon s előmozdítsa a végső győzelmet, hogy utána megtérhessen mindenki szeretetei közé, hogy sietesse a békét.

Ezredével azonban másképp rendelkeztek, bevezényelték Ukrajnába Zászlóalját még bevezette, a legnehezebb időkben, az első napokban még szeretettel gondoskodott katonáiról s azután megbetegedett.

Mikor már megnyugodhatott volna, pihenhetett volna babérain, fel kellett vennie újra a harcot egy alatos ellenséggel, mellyel szemben védekezni nem tudott. S akire annyiszor leelkedett a halál, akire annyiszor volt rá irányítva a gyilkos fegyver csöve, annak ágyban, betegségben kellett meghalnia.

Betegségét is hősiessé, türelemmel viselte, nem zúgolódott, megnyugodott a megváltozhatatlanban, a szeszélyes Sors rendelkezésében.

Meghalt, elment közülünk s egy óriási irt hagyott maga után, itt hagyott bennünket mélységes fájdalommal árván, elhagyottan.

Ejoty.

— Vége — szólt merengőn.

— No de azután mi lett... később, tudniillik... izé... hát a feleségem... hiszen miatta kerested a halált?

Az öreg elnevette magát:

— Ja ugy? A feleségem? De hiszen az már nem tartozik ide. Csak a sorsról, végzettről vagy minek nevezitek, akartam beszélni. De ha megkérdeztétek, elmondom. Hát még a szabadságom előtt bizonyossá vált, hogy az orvos nem mint udvarló járt oda, hanem mert szükség volt rá. Hiszen említettem, hogy... No igen! És amikor megszületett a fiam, térdrebuhtam és alázatosan porbahullva imádvá, a gyönyörtől ittasan áldottam azt, akit meggyaláztam, elátkoztam, de aki akkor megvédett és megadta nékem a legnagyobb földi örömet. És azóta egy éves a fiam és nincs a földnek kincse, melyért odaadnám azt a percet, amikor drága kis szája gagyogva ejti ki ezt a szót: apa.

Szólt és mosolyodott. És mi éreztük, hogy így csak a nagyon boldog, nagyon elégedett emberek tudnak mosolyogni.

A 310. honv. gy. ezred Zachár Pál őrnagy haláláról kiadott napiparancsa.

M. kir. 310. honvéd gyalogezred. 1918: április 3-án.

62. számú EZRED NAPIPARANCS.

Fekete papiroson, fekete írással kellene ezt a mai napot a 310. ezred történetében megörökíteni.

Zachár Pál őrnagy ma délután 2 órakor Kamieniec-Podolskyban meghalt.

Villámgyorsan, nagy megdöbbenéssel szállt száj-ról-szájra a hír és a kemény-harchoz, halálhoz szokott katonák arcán lassan pergett alá a fájdalom könyecseppje.

Közel három esztendeje annak, hogy ezen ezrednek tagja lett, derült, meleg, nyílt kedélyével felvidította fellekesítette, nagy katonai tudásával, energiájának törhetelen szívósságával és nagy, nagy bámulatra méltó, elszánt vitézségével öregbítette a honvédség, magyarság dicsőségét.

Mindenkinek önkéntelenül az az elkeseredett kérdés to'ul az ajkára, miért kellett annak, aki a hosszú, küzdelmes háború száz veszélyében ezer halál között mosolyogva járt, akit elkerült a golyó, egy alattomos kór által megtámadva elpusztulnia.

A noszowi, sosnowi bobulincei, kurdvanowkai, petutoryi és a lisoniai harcok gigászi küzdelmeiből magasan emelkedik ki hősi legendás alakja amint buzdítja, vezényli előreviszi katonáit. Ezen harckat csakis alantosainak rajongó szeretetével, a halálba is vakon követő ragaszkodásával lehetett végigküzdeni.

Egy nagy, vitéz katona, egy tipikus magyar ur — mindenkit megértő ember, szállott vele sirba és az ezred elvesztette benne egyik sikert a másik sikerre halmozó bajtársát és katonái szeretett „Pali bácsi”-jüket.

A háború nagy canoszájából zúgolódás nélkül, szent meggyőződéssel s hittel vette ki részét, a végzet által nem adatott meg neki, hogy küzdelmeinek gyümölcsét nemzetének, akit annyira szeretett — boldogabb jövőjét megláthassa.

Lehajtott fejfel nyugszunk bele Isten rendelkezésébe. Fegyvertényeid, emléked nemes alakod örökké élni fog, amig egyetlen honvéd él, az ezred történetében arany betűkkel lesz neved beírva.

Kedves Bajtársunk, szeretett „Pali bácsink”
ISTEN VELED!

Bereghy százados s. k.
ezredsegédtségt.

Szakál alezredes s. k.
ezredparancsnok.

Katona temetés.

Néhány szál deszka gyorsan összeróva
És bemázolva csak úgy hevenyén.
Élt huszonegyévet . . . fehérlik busan
A disztelen és komor feketén.

Egy néhány katona közömbös arcczal,
— Ennyiből áll a szomorú menet;
Elöl a pap, kezében a feszülettel,
S két kis tudatlan ministráns-gyerek.

Pereg a dob . . . megszólalnak a kürtök,
A hősnék utolsó hűs üzenet.
Megszokott látvány . . . Künn az utca népe,
Amugy csak futólag szemléli meg

S jön egy leány, kék szemü, szöghaju, halvány
— S a mint a friss betűkre rámered,
Élettelenül némán roskad össze

A disztelen fakoporsó megett

Mea

Zachár esetek.

Lakonikus felelet.

Még 1915-ben történt. Pali bácsi tudvalevőleg irtózott a telefontól, sohasem volt a fedezékébe bevezetve a kis masina. Az oroszok hatalmasan tüzeltek és később támadtak is. Az ezredparancsnokság természetesen izgatott volt, hogy mi van a vonalban. Főnikázott negyed óráig, félóraig Pali bácsinak, míg végre jelentkezett.

- Mi az újság?
- Semmi feleli Pali bácsi.
- De mégis miért van az a nagy tüzelés?
- A muszkák megbolondultak, támadnak.

A támadás tényleg megtörtént. Pali bácsi kint járt a vonalban állandóan s mire visszaért a fedezékben már nagyban sírt a telefon. Az ezredparancsnokság izgatottan kérdezősködik hogy volt, mint volt, mennyi a veszteség, Pali bácsi nyugodtan felelget, s bemondja, hogy 4 halottja, 7 sebesültje van.

— És az ellenségnek nagy vesztesége volt? — kérdezi a parancsnokság.

— Nem tudom — feleli Pali bácsi — *onnét még nem kaptam jelentést.*

Élelétás.

A háború kitörésekor mindenki azzal volt elértelve, hogy 2—3 hónapon belül vége lesz a háború-

nak. Egy hivatástalan riporter Pali bácsit is megkérdezte, hogy mi a véleménye a háború befejezését illetőleg.

Még mindig fülünkbe cseng az a meggyőző hang, mellyel mondta: „4—5 év múlva lesz vége a háborúnak, előbb nem.“ — Természetesen mi akkor suttymban kinevettük a pesszimistát, sajnos az idő néki adott igazat.

Ha az orvos tanácsol.

Pali bácsinak állandó gyomorbaja volt és az orvos diétát rendelt néki s természetes — az orvosok mindig nagyon kegyetlenek — legkedvencebb ételétől, a szalonnától tiltotta el. Elkezdett alkudni az orvossal, aki végre megengedte, hogy miliméteres vastagságú szalonnát essen. Pali bácsi korpoly hanggal behívatta a szakácsot, hozatott véle egy egész oldal szalonnát, amiből tényleg, a megfelelő vastagságú, de majd egy méter hosszú darabot vágatott le, nyugodtan összegöngyöltette a szalonnát és jóízűen majszolta az orvos nagy elképedésére.

Naplóírás.

Meleg nap volt. A muszkák ugyancsak szorongatták a mieinket. Pali bácsi százada rendületlenül állt, de a másik szomszédos századot elfogta a pánik és futásnak eredt: közben magával rántotta az egész zászlóalj konyháit és tréningt.

Az ütközet után egy hadnagy, kedvenc tisztje Pali bácsinak, a súlyos napiesemények feljegyzéséhez fogott. Hozzájött Zachár és csak nézte-nézte mily szorgalmasan dolgozik a hadnagy. Végre megunt a nagy szótlanyságot és sietős beszédmodorával szóba elegyedett véle:

— Te Rudi, nem jól írod azt a naplót.

— ? ?

— Hát kérlek naplót nem így kell írni. Hanem csak röviden úgy, hogy veszed a tragikumot. Például mai nap: zászlóaljunkat szétugrasztották, konyháink elszaladtak, X főhadnagy megfutott velük . . . és most jön a komikum: X főhadnagy, persze csak véletlenségből. (ah! ezek a véletlenek) az én lovamon gallopirozott el.

A kidőlt tölgy.

A galíciai határon, a Zbrucz mentén, *Skóldban* van egy diszes, elkerített hely. Szomorú fehér fakeresztek sorakoznak szép rendben, igazodott sorokban. A fakeresztek élén áll a legnagyobb, legerősebb, a parancsnok, *Zachár Pál* honv. őrnagy fakeresztje.

Az utolsó Kerenszky offenzíva idején a *Lvsonián* állt a 310. honv. gyal. ezr. I. zlja. Az ellenség túlfölénye és nagy tömege, mint a fékevesztett hullám, átszakította a gátat, áttörte vonalainkat. A hőmpölygő

vészes ár már-már megindult, hogy romlásba döntse a gát mögötti viruló országot.

S ekkor csoda történt. Egy ember, egy katona, *Zachár* őrnagy az utolsó pillanathan, vakmerő elhatározásával, széles vállát neki vetette a rohanó árnak, megállította s visszaparancsolta medrébe. De ezzel még nem elégedett meg. Katonaival, kik imádták, kik életüket szívesen áldozták fel érte, nekiment az előbb még támadó, most már kétségbeesetten védekező túl-erőnek. A lökemenek ellenállni nem lehetett. Az áttörés megtörtént. A lavina már megindult

Az ellenség megpróbálkozott mindennel, hogy *Zachárt* katonái élén megállítsa, de hasztalan

Egy pár utóvédharc, végerőfeszítés s az ellenség nyomában a győzők megérkeztek a határra, a Zbruczhoz, hol az oroszok még egyszer, utoljára megállottak. Pár rövid harc s *Zachár* őrnagy katonái kivetették az oroszokat a mi földünkről s átparancsolták saját országukba az ellenséget.

A Monarchia megtisztított az ellenségtől. A határon *Zachár* őrnagy ércfalként állott s örködött az édes hátszagra, az általa rajongásig szeretett Magyarországra, vele együtt a Monarchiára.

Akik a nehéz harcokban elhullottak, szeretve féltett katonáit megsíratva, kegyelettel temette el az *iwankowi* és *skalai* katona temetőkbe.

Ekkor bekövetkezett az oroszok végromlása, orosz földön a zavargás. A rend helyreállítása végett a határon örködő győztes csapatok diadalmenetbe mentek be az ellenség földjére

Az örömben nemsokára öröm vegyült. *Zachár* őrnagy március 10-én meghettedett. typhust kapott. Rettegést életéért mindenki. szorongva vártuk a híreket állapotáról. Az alattomos kór nem birt vele, két hétig viaskodott az erős szervezettel, de hiába. Már biztunk és reméltünk, hogy a veszély elmúlt, mikor a typhushoz tüdő- és mellhártyagyulladás járult. Ezt már nem bírta, ez már sok volt. Hat napi szenvedés után meghalt.

Mindenkit megrendített a hír, mindenki zokogva siratta szeretett parancsnokát. Amiért harcolt és küzdött, már nem érthette meg, hazájába hol virággal vár-
ták, hogy dicsőíthessék, nem mehetett el

Idegen földön halt meg, idegen emberek között.

Bajtársai díszes, hármaskoporsóba tették s hogy ne idegen, ellenséges földön nyugodjon, átvitték a határon *Skalába* s ott katonái között temették el.

Ő foglalta vissza azt a földet, Ő örködött fölötté hosszú ideig s most megint visszakertült azon földre, hogy tovább örködjön, vigyázzon hazájára. S ha még egyszer szükség lenne, megmozdulnának a fehér fakesztek s *Zachár* őrnagy halott katonái élén megint eldőljönne és harcolna s megvédené hazáját.

Búcsu.

Édes! ma egy éve, hogy láttam
És hat hete nem jött levél,
Az utolsóban még azt írta:
Hogy imádkozik és remél.

Az utolsóban még azt írta:
A kis öccsét is elviszik,
Hogy rám gondol és csak este
Titokban, lopva könnyezik.
„En két hete megsebesültem
Valahol messze Luck felett...
A Nővér hasonlít Magára,
Kivált ha sóhajt s elmereng.
Most nyílik a pünkösdi rózsza,
Virágosak az asszonyok,
Maga ott a tavaszra gondol...
Édes! ma én tén meghalok.
Édes! fáj a szívem Magáért,
De sirnia mégsem szabad,
Hiszen Magáról álmodom majd
A vérvirágos hant alatt.
Felejtsen el — és majd idővel
Mulasson jól a bálokon...
Egy-egy walzer bús ütemére,
Édes, Magáról álmodom —

Örökös álmodom álmodom“.

ZSUZSANNA-MÁRIA.

Kitüntetés, előléptetés.

Adataink közlését csak a „forrás megnevezésével engedhetjük meg.

Tiszti kitüntetés. Sipos Ferenc zászlós a II. o. vitézségi éremmel és Buda József, Pittner Tivadar, Kupcsok János, Guiyás István, Rissa Vilmos, Herkely Sándor, Kőszeghy Albert, Baltazár: Dezső, Sikur Károly, Mariányi Dezső, Klein Imre, Szűk Szilárd t. zászlósok a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

Legénységi kitüntetések.

Kitüntetés a különféle alakulatoknál. A m.

kir. 315. honv. gyalogezred Donik János tizedest az I. oszt. vitézségi éremmel tüntette ki. Hácsik Pál népfelkelő bronz vitézségi érmet kapott a 314. h. gy. ezrednél. A m kir. 13. honv. gy. ezred parancsnokság bronz vitézségi éremmel tüntette ki Császár Barna I. osztályú számvivő altisztet.

Kitüntetés. I. o. vitézségi éremmel lett kitüntetve: Brankow György tiszthelyettes, Schneider Jenő törzsrörmester (ujolag) Kovács Ferenc örmester, Krajnyák János szakaszvezető.

II. o. vitézségi érmet kaptak: T. Bárdi János szakaszvezető, Pásztor István, Korók József, Fekete József tizedesek, Juhász Lőrinc örzvezető és Balogh József, Szvoboda Lajos, Perek Márton, Hozola Pál honvédek.

Bronz vitézségi érmet kaptak: Szabó Mihály törzsrörmester, Juhász Sándor örmester, Koczka Rezső és Zellinger Károly szakaszvezetők, Fazekas Béla, Duchaj Sándor, Rigó István tizedesek; Bojtos Béla, Miskolczy András örzvezetők és Sűth István, Nagy István, Pavuk József, Szombati Sándor, Antalik János, Bart Géza, Filkó Márton, Hochrűn György, Hatra János, Ország János, Polacsek Antal, Seres Lénárd, Tóth László és Varga Sándor honvédek. Ezen kitüntetésben még a következők részesültek: Sipiczky János szkv., Agh József, Demeter András, Lipták Jenő, Elyász János tizedesek, Mikulás Pál, Káptalan János (ujolag) Piskóty István (ujolag) Orbán Márton, Kamenics József, Hojesán András örzvezetők és Jusztin István, Mák János, Mesko András, Dudás Károly, Oláh László, Urbancsok Mihály, Bartko Márton, Szmurri János, Boczko János, Leszkovszky János, Mikulás Mihály, Pohánka Márton, Setét András, Csikós Alajos, Nagy Sándor, Salamán András, Szeles József, Szurmai János, Tomancsák János, Jágerszky Imre, Körtély Sándor, Keres János, Kósa István, Laczko András, Dovicza János, Fekias József, Galcsik István, Mazucha András, Hlácsik György, Ocsenás János, Bolf József, Bottyán János, Balogh Sándor Bornyász Mihály, Bucel János, Babic István, Bagdi Lajos, Karpinszky Mihály, Péter Károly, Tóth János, Szabó János, Markolt András, Szvorenny Tamás, Varga Pál (ujolag), Csiri Sándor (ujolag), Gál Ferenc (ujolag), Hubai László, Forgács András, Pusztay Ferenc és Szramla János honvédek.

Önkéntesek előléptetése. Április 1-vel a következő önkéntesek lettek előléptetve: Varga Márton önk. j. szkv. örmesterré, Szűts László önk. j. szkv. örmesterré, Balogh N. János kpvj. tizedes szakaszvezetővé, Baffy Gyula önk. j. tizedes szakaszvezetővé, Spitzer Sándor önk. j. tizedes szakaszvezetővé, Gulyás Lajos és Novák Sámuel önk. örzvezetőket tizedesekké és Müller Samu önk. honvéd örzvezetővé.

Előléptetés. Április 1-vel a kevetekzők léptek elő: Pajzs Lajos örzvezető tizedessé, Seres József tizedes szakaszvezetővé, Gecze András honvéd örzvezetővé, Szterhárszky Pál örzvezető tizedessé, Varga Ferenc honvéd örzvezetővé, Lusztig Jenő II. o. számvivő altiszt I. o. szv. altisztté, Oláh László tizedes c. szakaszvezetővé, Leichtag Sándor c. örmester örmesterré, Tiszó Pál c. örmester örmesterré, Nemet István örzvezető tizedessé, Dokupel Ernő honvéd örzvezetővé, Rossert Oszkár tizedes (beosztva a hadosztály hadbiztonságához) II. o. számvivő altisztté lépett elő.

Előléptetés a különféle alakulatoknál. A m. kir. 5. honv. lovashadosztály Repitzky Samu tizedest cím. szakaszvezetővé léptette elő. A m. kir. „B” tart. tiszti iskola par.-ság Udvardy Géza kpvj. népf. ujoncot tizedessé, Kónszky József kpvj. népf. örzvezető cím. tizedessé és Karafanda Pál e. é. önk. jelöltet cím. örzvezetővé léptette elő. A k. u. k. A. abt. Nro 3-nál Suhajda Pál tizedes népf. szakaszvezetővé lépett elő.

Előléptetés a pótzászlóaljnál. Kapusztik András továbbbszolgáló szakaszvezető továbbbszolgáló örmesterré lépett elő. A pótzászlóalj parancsnokság Feldmájer Ágoston e. é. önk. tizedest cím. szakaszvezetővé és Brhoter Pál kpvj. ujoncot cím. örzvezetővé léptette elő.

Jó magyar földön rekvirálunk.

Rásútott emberekre a tavasz. Leporolták a piszkos köpenyegeket, megmosdatták a sáros bakancsokat, kipuccolták a tompaszintű fegyvereket és elmentek dohogó vonaton messze, messze, attól a helytől, ahol sokat időztek, ahol új hazájuk lett elmentek vándorolni. És vitte őket a masina csodálatos országokon keresztül, s amit eddig nem láttak, hatalmas síkságokon által: ringó, zöldes térségek nagy közepébe. A vonat fűtőnyelét egyet és Szabadkánál végleg megállt. Az emberek ujongva nézték a cifra palotákat, a kövezetet és túláradó szívvel mutogatták egymásnak a látni valókat.

— Eljöttünk komám, vége a harc térnek, itt nem kell lapulni, itt urak leszünk.

— Hej, mennyi nőszemély is van itten.

— Olyan akkurátus dolgunk lesz itten, hogy anyánk ölében sem lesz jobb.

— Az már igaz. Nem kell azt a sáros földet turnunk többet, mint annak a bizonyos vakondnak.

— Bár már otthon turhatnánk saját földünkön.

— Ej de sokat kívánsz, bajtárs. Bizony beleharodnál, ha csak úgy gyorsan haza küldenének. Szokni kell ecsém, szokni. Nem lehet csak úgy neki rohanni a földnek. Csak módjával, istenbizony van eszük azoknak az uraknak. Ide küldtek minket, hogy körülszaglásszuk a földet, megjárassuk ebbe a nagy televénybe a lábunkat, hozzászokjunk megint a rét szagához.

— No már meg a sok rendtelenségbe is beleszóljunk. Jól van ez így. Végeztünk a muszkával, a románnal egy kicsit rátapítottunk tyukszemekre, most meg idejöttünk rendet csinálni. Mert tudod, koma huncutul kitanultak itt a hátunk megett a háboruban. Mert míg te a puskát szorongattad, addig ezek belegyömszözltek az életet a földbe, ami menászinkat dugdossák el.

— No már aki. Szegény embernek úgy sincs mit eldugdosni, gazdától, sok kukoricásoktól majd csak kicsikarjuk valahogy.

— Fene dolog mégis, hogy idejöttünk mi lekvirálni. De az már igaz, hogy itt van annyi, hogy sok, nem úgy mint ami görbe hegyeink között.

— Azután itt maradunk, he.

— Hát tudod koma, hogy barátom a zászlóalj tiszti szakácsa. Néha-néha még meg is ken egy kis szalonnával, én is megkinálom, ha van mivel, egyszerűen nagy a pajtáság közöttünk. Ő mondotta tennap né-

kem, hogy széjjel megyünk mint a csirkék, naccerű falusi levegőt szívni. Ki itt marad Szabadkán, ki Szolnokon üti fel a tanyáját, ki ebbe a faluba vándorol, ki meg abba.

— Haszen, nem is mondasz te ujságot nekem már a II. zászlóalj ott csücsül valahol messze tőlünk mi meg itt maradunk. No már nem ebbe a fura városba, hanem széjjel a vidéken.

— Ránk is fér már egy kis pihenés, jól megnyújtunk majd a puha ágyakba, talán még bort is kapunk Nagy urak vagyunk egyszóval.

De meddig?

— Hát mit gondolkodol ezen. Lesz ameddig lesz, jöjjön ami jön, az a fő, hogy most ily betyárosan érezzük magunkat.

Azt is gondolom, koma, hogy szabadságot kapunk.

— No hát ránk is férne ez is, otthon az asszony, a gyerek, tavasz van, emberkéz nélkül van az eke.

Igaz, igaz.

— A szakács nem szólt róla semmit.

A pedig baj, mert már az bizonyos, hogy az mindig előbb tudja a híreket, mint a tiszt urak.

— Van is egy tervem koma.

No mond.

— Tudod tennap — uram bácsáss — megismerkedtem azzal a fekete lánnyal. Jó fajta szüzdohánnyal peccsételte meg a barátságomat. Adok annak a szakács pajtásomnak vagy hárompipára valót, had kenődjön meg egy kicsit az esze és akkor bizton jó híreket fog elmondani nekünk.

De az már jó lesz, s ami a legfőbb igazak is lesznek.

Az olasz győzelmek titka

vagy:

Meteorologia a modern hadviselésben.

(Egy elkésett riport.)

Irtá: Tyn.

(Folytatás)

Mélyen elfogulva lépkedtem felé, meghajoltam, ajándékomat ezuttal még gondosan frakkom szárnyai alá rejtve. A vezérkari tiszt bemutatott.

— Eccellenza, ime Sior Pietro Veridico*), a „Balognagygyörömbölyi Bőségszaru“ felelős szerkesztője, az összes semleges lapok haditudósítója.

— Jó napot, jó napot! — felelt őmagassága, ki dolgozó asztala mellett oly magasan ült felettünk, mint egy szöszéken s rövid gesztussal intve mondta: — Foglaljon helyet!

*) Pietro Veridico Igazmondó Péter.

Hódolattal ereszkedtem le a dolgozó asztalhoz vezető lépcső legalsó fokára.

— Hogy mondta a nevét, kedves . . . izé . . . Pietro . . . micsoda?

— Pietro Veridico, Eccellenza!

— Ah, Veridico? Nem jó név, nagyon nem jó név! Fiatal barátom, hogyan lehetett olyan könnyelmű, ilyen rossz hangzású nevet választani? Evvel nem fogja semmire sem vinni. A lehető legrosszabb ajánló levél! Pedig a diszruhája igazán izléses, ha magam itt nem volnék, majdnem azt mondhatnám: impozáns. Na de tudja, ahol én vagyok, ott . . .

— Őh igen, Eccellenza, ott mi sem lehet impozánsabb, mint Eccellenza sajtókezűleg! — bókoltam bizánci ügyességgel s a kedvező hangulatot felhasználva, egy lépcsőfokkal magasabbra ültem.

— A lapjának szép címe van — bókolt vissza Ökegyelmessége, — sok az előfizetője?

— Őh igen, ujév óta 73 egész éves előfizetője van!

— Nagyon szép, nagyon szép! Bizonyosan vannak előre megfogalmazott kérdései? Hát csak bátran, ki vele, halljuk!

Ha lesz oly kegyes, Eccellenza, előre is köszönet! Gondosan összeválogatott kérdéseim vannak. Az első mindjárt a legaktuálisabb: Mit szól Kegyelmességed az „Amalfi“ elsüllyesztéséhez?

— Ja? Hát az „Amalfi“-t elsüllyesztették? Hm, különös. Nocsak, Giovanni, (ez a vezérkari tisztnek szólt), hozza ide a Délkelet sectio „Tengerpart“ alosztályának jelentéseit!

Giovanni odarohant a Délkelet sectióhoz, a Tengerpart alosztályába s az összes csoportok baro-, anemo-, hygro- és etceteragrammjait átvéve az ügyeltesektől, vissza sietett hozzánk.

Méltóztassék Eccellenza.

Őmagassága bámulatos hidegvérrel lapozta át a jelentéseket s imitt-amott fennhangon olvasta: „Barometer állás maximuma az utolsó 24 órában 767 m m, minimuma 763 m/m. nagy vonalban felfelé emelkedő tendenciát mutat, csapadék nincs, harmat bő, szél ÉNY-ről 3-ik erősségben, hőmérsék maximuma napon 45 fok C, árnyékban 32 fok, a tenger csaknem nyugodt“ . . .

— Satöbbi, satöbbi. Nos igen. A csapadék elmaradása már magában véve is gyanús, aztán a nagy hőség, a magas barometer állás, mindez érthetővé teszi, hogy . . . és mondja csak, hogyan süllyesztették el? — fordult hozzám az Eccellenza.

Elbeszéltem egészen részletesen az esetet, mire a Hadvezér ezeket jegyezte meg:

— Helyes. Ezekután nyilatkozhatom. Irja meg a lapjában, hogy az osztrák-magyar tengeraltjáró ama tényének jelentőségét, hogy az AMALFI-t elsüllyesztette, messze, aránytalanul messze túlhaladja és felülmúlja az a tény, hogy az AMALFI legénysége és tisztikara

mintegy szimbolikusan elsúlyasztette azt a tévhitet, mintha az olasz hadihajók legénysége és tisztikara nem tudna a súlydó hajó fedélzetéről époly erős és átható „Evviva Italia“-t zengeni s époly korrekt „fejesekek“ ugrani utána, mint bármely más állam tengerészei! Biztosíthatom Önt, hogy ez az eset az olasz hadiflotta történetében praecedens nélkül fényes eredmény!

(Folyt. köv.)

Gondolat forgácsok.

Lassan, kúszva, titokzatos erők rúgóitól hajtvá, hullámnán jön feléd.

Belepi szemed, szád, arcod; bágyadt-édesen a szádra simul s te lesve várod, sóhajtvá vágyod s ő megjön, mint annyi milliószor. Megjön, mint már annyi milliószor s te, ki százezer évek ujjászülöttje vagy, te, ki porrá lettél annyi százszor, érzed őt pornyi tested milliárd atomján, feléledsz lágyan: ölelő éterében s bágyadt-frissességgel köszöntöd a régi ismerőst

Köszöntöd mosolygón a régi ismerőst s ered szövevényén cseppnyi véred zubogva lüktet, arcodra pír száll, szemed fénylőn tekint a megfeythetetlen felé

Minden, mi van s élt, ujból éled s kitérja karjait feléje akaratlanul, kiállt hozsánnát halkán-ujjongón, s üdvözli benne az új életet

Az új életét!

S hány porszem olvad a sárba tudoklón-esegve s hány porszem kiáll átkozva felé!

Nyolcan voltak

Fejük lehorgasztva bús-bánatosan, összegubancolt ruhájuk kopott-véresen; hátukon a korbács nyomával, Oldalak ronggyá szakadva, kikopva a teher, a vijjogón-hörögve falált osztó teher súlyától Inszakadva éhes fáradtan vonszolták őket megroggyant lábaik s mentek, lassan, vontatva, mint kimerült dögök.

Nem élt bennük más csak a kidüledt két szemük. Szemük, mely bánatot, szemrehányást lehelt. Beszélni nem tudtak, csak a szemük beszélt. Volt abban fájdalom és életteher, volt abban lemondás, gyűlölet, visszaemlékezés

Mert nem tudtak beszélni, csak látásuk beszélt, mely annyi volt, mint sirva-nyöszörgő panaszt hallani, mint mikor magatehetetlen gyermek nyögdcicsél

S mentek, mert vezették őket. Mentek, mert sorsuk már ez volt

Fonnyadtan-aszott lábaik meg-megbicsaklottak s ilyenkor megzördültek rémesen-rajzos bordáik, fejük lekonyult lemondón-csüggeted, mint életerhét vonszoló emberé

S nem beszéltek

Mert lovak voltak, kimerült, harcjárta, meggyötört lovak

Csak lovak!

d' Erbő Zoltán.

Hírek.

Híreink közlését csak a forrás megjelölésével engedhetjük meg.

Pali bácsi.

Valaki úgy nézett rám, mintha nem értené meg egyszerű létezésemet, amint állok az utcán az április enyhe ködölésében és idegesen változó, fölnevető nap-sütésében. Valaki bámulta, hogy a házak állnak, ott ahol megépítődtek, dőbbenés nélkül, ami néha rá-kondul az emberre, dőbbenés és inogó lábak nélkül, csak állnak. Valaki nem ismerte meg a siető emberek arcán az igyekezetet az élet után és a kocsik elmuló árnya kiesett szeme látásából: Valaki egy fekete sze-gélyes papirlapot tartott kezében.

Rám nézett és megmutatta. (Mi mindent mutat-nak az emberek egymásnak az élet zürzavaros és értelmetlen utcáján reggeltől estig!) És ugy álltam melléje egy egészen külön szigeten, mint egy borzal-mas vihar száműzöttje, aki ismerkedik és próbál valamit csinálni az eszével, talán épen gondolkodni. A fekete betűk fölött, igen. És a neve lassan előhomályosodott ugy, ahogy mindenki mondta: Pali bácsi. Mindenki így mondta nagy örömes arccal, aki közelébe jutott egy férfikészorítánsyira és akik hallottak csak róla, mind ugy ismételték pompás elképzeléseken keresztül: Pali bácsi. Így nevezték magas erős emberi alakját, aki csupa-csillogó érmekkel katona volt egy világfel-fordulásban, ahol tépett kis bakák sirva csökölták kezét rettenetes nagy mezőkön dübörgő éjszakákban, mint egy véres profétának és feje fölé eszelős imá-dások glóriáját látták viziós hevílésekben: Őt nem fogja a golyó! Legendák hőse: nagy, magyar úr és ember, embert sirató, fájó ember, akit könnyezni láttak öreg, bajszos magyarok hullása felett, idegenben. és bajtárs, aki beszélni tudott keserves időkben egy bölcs meggyőző erejével, hogy elringatott minden kétségbe-eséseket s egy lángész szikrázásával, hogy megne-vette a félholtat: Pali bácsi.

És ez a név most idekerült egy ostoba papírra! amit sokan tartanak mostmár, nem csak Valaki és én az élet áprilisi utcáján, ahol a házak állnak ott, ahol megépítődtek, emberek futnak vagy egykedvűen ási-toznak, újságárosok kiáltoznak, pénz csörren, kocsí robog.

És a keleti égen egy vakító parabóla halványul! Én nem értem.

Oberon.

Ghyczy Ferenc őrnagyot hadosztály parancsnoksági rendeletre a 39. honvéd gyalog hadosztály kiképző csoportjához helyezték át.

A 16. honvéd pótzászlóalj parancsnokság azonnali felvételre keres olyan női irodai munkaeörket, akik a RAJZOLÁSBAN jártasak. Feltételek a pótzászlóalj segédtishti irodában (Besztercebány, Kossuth Lajos-utca 17. sz.) bármikor megtudhatók.

Tiszti beosztás. A kiképzőcsoporttól bevonultak és beosztottak az I. zászlóalrhoz a következő tiszték és önkéntesek: *Csomota Miklós* hadnagy (4. század) *Szilassy András*, *Steinhübel Lajos* önk. szakaszvezetők *Franyo Károly* önk. tizedes a 2. századhoz és *Müller Soma* önk. honvéd a 2. századhoz. A II. zászlóalrhoz az alábbiakat: *Haláth Pál* hadnagy az 5. századhoz, *Koller József* önk. szakaszvezető az 5. századhoz, *Here Béla* önk. tizedes a 7. századhoz, *Balla Mihály* őrmester a 8. századhoz. A III. zászlóalrhoz az alant következők: *Lenkey Kálmán* a 9. szdhoz, *Pánik János* hadnagy a 10. szdhoz, *Petröczy Vilmos* törzsőrmester a 9. szdhoz, *Lukács Gyula* önk. szakaszvezető a 11. szdhoz, *Gulyás Lajos* önk. őrzvezető a 10. szdhoz és *Mészáros Barna* őrmester a 10. szdhoz *Hacker Béla* t. hadnagy, ki a csiktapolczi műszaki továbbképző tanfolyamon volt bevonult és beosztották a III. zászlóaljörzshöz.

A kiképzőcsoporthoz a következők lettek vezényelve: *Appelcz Balázs* t. hadnagy, *Zachar Samu*, *Zsuffa Kálmán*, *Kovács Pál*, *Buda József*, *Lang Ferenc* és *Marcsek Lajos* zászlósok.

Bajtársak!! Pótzászlóaljunkhoz eddig mintegy kétezeren tértek vissza oroszfogságból. Sajnos, technikai akadályok miatt lehetetlen leközölnünk névsorokat. De bárki is kérdezősködik közületek a rabságból visszatérték iránt, mi szívesen válaszolunk. Csak az illető nevét és születési helyét írjátok meg, mást nem kell, azonnal felelünk levélileg.

Házasság. *Polcz Dezső* százados és *Kállay Gabika* urhölgy házasságot kötöttek. *Frantz József* t. hadnagy és *Réti Annuska* t. hó. I.-én Rákosszentmihályon házasságot kötöttek.

Eljegyzés. *Barna Lajos* főhadnagy eljegyezte *Schädel Gizuska* urhölgyet.

Tiszti áthelyezések. Halát Pál t. hadnagyot áthelyezték az I. gp. századhoz, *Berta János* t. hadnagyot az I. zászlóalrhoz, *Sikur Károly* t. hadnagyot a II. zászlóalrhoz, *Weisz Miksa* tart. t. hadnagyot a II. zászlóalj orvosfőnöke mellé, *Czelder Gyula* t. hadnagyot, lapunk agilis munkatársát az I. zászlóalrhoz osztották be.

Pótzászlóalrhoz vezénylés. A haretérn a legtovább szolgáló tisztakat — szokás szerint — a pótzászlóalrhoz vezénylik. Az utóbbi hónapban a következők mentek el: *Paulovits József* és *Labos László* t. főhadnagyk, *Tucsányi Jenő* és *Stengu Szilárd* t. hadnagyk.

Szabadságon van. *Tamaskovics Dezső* főhadnagy gt., *Köröm Árpád* főhadnagy, *Berts János* t. hadnagy, *Ivankievits Kálmán* t. hadnagy (4 heti) a 310. h. gy. ezredtől, *Mihály Gyula* t. zászlós.

Wolf Gábor zászlóst az eredorvos főnök bizonyítványa alapján arcvonalbeli szolgálatra alkalmatlan lett és a parancsnokság felvilágosítást céljából a pótzászlóalrhoz indította utba.

Adomány. A derék 8-ik század tisztikara és legénysége közül azok, kik szabadságra mentek 360 koronát jutáltak özvegy és árvaalapunkra. Igazán követendő példájukért ez uton is köszönetet mond a „Történelmi osztály.”

Hlavács Gyula I. o. Számvivő altiszt továbbszolgálataira jelentkezett.

Süle Dénes hadnagy a hadosztály fogatos tiszt állást tölti be.

Vizsga szabadság. Március 28. tól kezdődőleg a következők kaptak 28 nap vizsga szabadságot: *Számel János* önk. tizedes, *Gelber Sándor* önk. őrmester, *Müller Samu* önk. honvéd, *Nagy Gyula* önk. tizedes, *Iteze Béla* önk. tizedes, *Emödy Sándor* önk. őrmester, *Marko Pál* önk. szakaszvezető, *Czelder Jenő* önk. őrmester, *Mályár Gyula* önk. őrmester, *Holes András* önk. őrmester, *Szűts László* önk. szkv., *Lukács Gyula* önk. szkv., *Klučka Gyula* önk. őrmester, *Kovácsik Béla* önk. j. őrmester, *Spitzer Sándor* önk. tizedes.

Szerkesztőségi változások: Bár mennyire is kellemetlen, hogy ami ügyes-bajos dolgainkkal álljunk elő, mégis a nyilvánosság tájékoztatására meg kell említenünk, hogy belső munkatársunk *Kovács József* hadnagy, lapunk kedvelt Dongója, *Miskolcra* a katonai rendőrséghez lett áthelyezve. De ha a tulajdonképeni szerkesztésben nem is vesz részt ezentúl, megmarad azért hűséges munkatársunknak és oly nagy népszerűségnek örvendő cikkével, krakijával, tárcáival továbbra is fogja olvasóközönségünket szórakoztatni — **Guttman** Árpád t. hadnagy ismét előbbi munkakörét foglalta el a szerkesztőségben.

Csernuch Emil őrnagy most tért vissza oroszfogságból. Sok viszontagság és hányódattatás, évekig tartó szenvedés után megjött és mi örömmel és bajtársi szeretettel üdvözöljük körünkben.

Feltámadási ünnep. Az érc március 30-án délután 6 órakor a szabadkai Teréz-uti plebánia templomban ünnepelte a feltámadást. Az ünnepélyen részt vettek az összes főtisztek, zászlósok, tisztjelöltek és törzsaltisztek.

Személyi hírek pótzászlóaljnál. A pótzászlóalrhoz bevonultak: *Kovács Gyula* tart. hadnagy a debreceni 3. honv. pótzászlóaljtól, *Bodor László* tart. hadnagy egészségügyi szabadságról, *Trebulya György* tart. hadnagy a 16. honv. gy. ezredtől mint létszámfeletti, *Szűcs János* tart. hadnagy a nagyváradai 4. honv. pótzászlóaljtól, *Kollai Sándor* tart. hdgy az Iglói géppuskásosztagtól, *Küspati József* tart. hadnagy a lipotóvármegyei takarmány intéző bizottságtól, *Klein Ede* szkv. főhadnagy a 41. honv. hadosztály kiképzőcsoportjától, *Wolf Gábor* tart. zászlós a 16. honv. gy. ezredtől, *Stocker István* tart. hadnagy az aradi tartalék kórházból. Tisztek vezénylése. *Fábián Ede* gt. tiszthelyettes a m. kir. I. 9. népfelkötő gyalogzászlóalrhoz való beosztása végett *Zelenika* személygyűjtő állomásra útbaindult. Tisztek szabadsága. *Beregi Albert* népf. főhadnagy 4 heti üdülési szabadságra ment Budapestre és *Ujtátra-füredre*, *Kiss Ferenc* népf. zászlós 8 heti szabadságot kapott, *Rosenberg Marcell* tart. zászlósnak 4 heti szabadságot engedélyezett a kerületi parancsnokság *Eperjes* és *Budapestre*. Tanulmányi szabadságról bevonult *Dombi Rezső* főhadnagy. *Kórházból* érkezett vissza *Lieszkovszky Károly* szkv. hadnagy, *Longauer Viktor* hadnagy a 309. h. gy. ezredtől bevonult. Egészségügyi szabadságról dr. *Kovács József* népf. sededorvos megérkezett.

Dr. Székely Béla ezredorvos végleges távozásá Dr. Székely Béla ezredorvos Kassára, a kertülethez való vezénylését pár hónappal ez előtt megírtuk már, de akkor még nem gondoltuk, hogy véglegesen elvált a pótzászlóaljtól. Most kaptuk az értesítést, hogy jelenlegi beosztása állandó jellegű leit és állományilag is áttették a 9 honv. pótzászlóaljhoz s így ezúton is búcsuzunk kedves bajtársunktól, aki pótzászlóalj orvos főnöki beosztásában, fáradhatatlan munkásságával és jóindulatával kiérdemelte ugy a tisztikar, mint a legénység szeretetét Reméljük, hogy dacára a távolságnak ami most közte és Főztünk van, nem fogja elfelejteni ezredünket

Műsoros estély Zólyomlipcsen. Április 7 én jól sikerült műsoros estélyt rendeztek a zólyomlipcsei urhölgyek ezredünk özvegy- és árvaalapja javára. A csupa elsőrangú számból álló műsort sajnos, helyszüke miatt nem közölhetjük, de a szereplők neveit lehetetlen föl nem említeni. Az estét *Mračko* Jolánka nyitotta meg egy bájosan előadott prólóguossal, mely után *Róth* Ferenc hegedűművész legmagasabb igényeket is kielégítő hegedű-száma következett *Mihályfy* Mara pompás zongorakiséréttel. Három szinpadí tréfa alatt alkalma nyílt a közönségnek tomboló tapssal jutalmazni *Bruoth* Margit, *Mračko* Jolánka, *Mračko* Jolánka, *Arauszky* Ica és *Spitzer* Fanci urhölgyek, valamint *Fábry* Ede, *Gödl* Károly, *Gödl* László és *Jóds* Lajos műkedvelőknek szokatlanul szines és eleven játékát *Kertész* Armand kupléi állandó, zajos derült séget keltettek Végül *Császár* Ducika csodálatos ének technikával előadott magyar nótái ragyogó akkordként zárták be a műsort, illetőleg az ezt követő szünni nem akaró tapsvihart Az előadást tánc követte. Éjfélt után vidám tombola emelte a hangulatot és különböző jótékonycélu elárusítók, mely alkalommal pótzászlóaljunk új segédtiszte dr. *Vajda* Zoltán főhadnagy jó példával előjárva, mint "vizsont-elárusító" (akiknek ezuttal nem járt kedvezmény) és egyéb leleményes adakozási alkalmakat felhasználva, tekintélyes összeget juttatott özvegy- és árvaalapunk pénztárának A mulatság reggeli 6 óra után ért véget. Az alábbiakban közöljük a felülhízetők névsorát: Andrassován A. 50 kor., Hugycz Pál 36 kor., Reichman Jenő, Spitzer Mór, Sebestyén István, dr. Vajda fhdgy 20-20 kor., Buchsbaum Adolf 15 kor., Mračko János, Strehle György, Klimó Dani fhdgy, Furgyik hdy, Korónyi Pál, Hugycz Nándor, Kachmics Béla, Skrovina Pál, Orauszky János, Kun fhdgy, Bobos József 10-10 kor., Szimonidesz Béla, Sebestyén Kálmán, Baranyi János, Grautner Zólyomlipcse, Steiner Bhánya 5-5 korona.

Szemle a pótzászlóaljnál. Mestitz János ezredes f. hó 5-én délelőlt a kis gyakorlóterén megzemlelte a pótzászlóalj állományába tartozó századokat, mely alkalommal teljes megelégedését fejezte ki

Marno Tivadar százados beosztása. A 39. honvédhadosztály kiképző csoportjától bevonult a pótzászlóaljhoz Marno Tivadar százados és a kerületi parancsnokság rendelkezése átvette a Besztercebányán felállított „C” tartalékos tisztí iskola parancsnokságát.

Jönnek, jönnek. Nehezen megjárt utak, viszontagságos menetelések, fáradtságos utazások után végre szállingóznak hadifoglyaink Jönnek, jönnek s mi szíves örömmel, tárt karokkal várjuk őket. Legutóbb a következő tisztek érkeztek vissza a fogságból: *Minder* Róbert százados, *Singer* Emil hadnagy, *Rosenberg* Marcell, *Suha* Jenő zászlósok, valamennyien orosz fogságból és *Békessy* Géza zászlós oláh rabságból.

Gyűlik a pénz. Zólyom vármegye kisebb-nagyobb községei vállvetve munkáikodnak özvegy- és árvaalapunk gyarapításán. Egyre-másra rendezik a színelőadásokat, kabarékat, táncmulatságokat, melyeknek befolyó jövedelme sok, sok könnyet, panaszt, nélkülözéseket van hivatalva megszüntetni. Lehetetlen meg nem emlékeznünk Skultéty István százasjáról, a lábadozó osztag parancsnokáról, kinek agilitása folyán jötték létre nagyrészt ezek a deris esték Helyszüke miatt csak a helységeket nevezhetjük meg lapunkban, reméljük a szereplők és rendezők megfogják ezt nekünk bocsájtani. Következő helyeken tartottak jótékonycélu estét ezredünk özvegy- és árvaalapja javára: Nagyszuha (Gömör megye), Alsószabadi, Felsőszabadi, Zólyomlipcse, Vámos, Sebesér.

Szerencsétlenség rekvirálás közben. A pótzászlóaljtól ki volt küldve egy osztag, hogy Nógrád megyében rekviráljon. Ezzel az osztaggal ment el bajtársunk a bujáki születésű *Gulyás* László honvéd. Palotás községben bement egy házba, a pitvarban letette fegyverét, hogy egy kicsit pihenjen. Egy 12 éves fiú játszadozni kezdett a puskával, a fegyver elsült s bajtársunk fején hatolt át a lövedék és azonnal megölte. A vizsgálat megindult.

A 16. h. gy. ezred története a román harctéren című cikksorozatunkat a következő számban folytatjuk.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen, vagy jelíges levelekre nem válaszolunk. Kéziratokat nem adunk vissza.

Kiváncsi. Szusanna Mária igazi nevét nem árulhatjuk el, nincsen rá feltalalmazásunk. — **Kislány.** Dehogy is küldjük a pokolba, sőt, a mi menyorságunkban: a szerkesztőségben már rezerváltunk egy asztalt önnek, ismeretlen. Alnévét megváltoztattuk — reméljük megbocsájtja — de nem tehetünk másképp, mivel ily komoly versek alá sokkal komolyabb névvel passzol, mint a „Kislány.” Ha esetleg az alnév nem tetszik, úgy alkalom adtán, újabb a paksmétával kapcsolatban, kérjük megírni. Az ákom-bákomok már sikerültebbek, még egy kis nekilendítés és elérkezik addig a határig, ahol már szabadszennel is megtudjuk különböztetni a betűket — **V. János Verbó.** Haza még nem érkezett meg, címét mióta fogságból megszökött — sikeretlenül — nem tudjuk. Előfizetése szeptember 1-én jár le. — **Nagyezüst.** Vitézségi érdme nem találjuk az eddigi kimutatásokban, de reméljük, hogy a következő számban amikor már mindent átkutattunk — megtaláljuk. Türelem. — **Irodalmár.** Ajánljuk a **Kultura** könyvkiadó vállalat kiadásában megjelenő könyveket. Mind válogattak. — **K. Jóska.** Ne feledkezzék meg rólunk semmiesetre sem. A következő számba várjuk cikkeinek sorozatát. Üdv úgy is, mint bajtárs, úgy is, mint „Andris.” — **Önkéntes.** Sajnos, gyöngék, nem ütök meg mértékünket. — **T. Kálmán.** Ma végig olvastuk meggyeszer cikkedet és pompásan mulattunk rajta. Otthon voltunk, időnk nem volt meglátogatni. De lesz még alkalom, hisz a háború még 10 évig csak nem fog eltartani. A hadikiallításra nagyban készülődünk. A felelős elment egy kicsit. Mi meg élünk. Öfelünk szeretettel, ugyis, mint többesszámban beszélő királyok.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadóhivatal Besztercebányán, ahová a lapnak szánt közlemények és előfizetési díjak küldendők. ○ ○

Kiadó: a m. kir. Besztercebányai 16. honvéd gyalogezred történelmi osztálya.

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

Telefon 67. szám.

Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg
Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN
SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:

Lószerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű bőrcikkeket.

CZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCZEBÁNYA.

STEINER és LÖWY
BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és
rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-,
torseprű- és barackpálinka
nagyfőzde.

Ezredünk tisztikara és legénysége, ugyszintén
kantinok szükségleteiket, táborig felszerelést a

Reményi bazárban szerzik be.

Marosvásárhely.

Telefon 27. Telefon 27.

TISZTEK!!

Frontra menet és frontról jövet mulassunk az

ADRIA KABARÉBAN

MAROSVÁSÁRHELYT.

ANGYAL drogeria.

Fekete Mihály, Marosvásárhely.

A Transsylvániával szemben. Telefonszám 380.

Szokmába vágó cikkekben óriási
választék.

Pezsgők Fényképezési gépek és cikkek.

Ne vegyünk új ruhát, hanem fessünk
régi és kifakult ruhákat, harisnyákat,
bloust, selymet, pamutot, vásznat
bármilyen színre

KARDOS-féle ruhafestékekkel

melynek főelárusítója:

LAUFER JENŐ

festék-nagykereskedő, Beszterezebánya.

Ára csomagonként használati utasítással együtt 60 fillér.

Viszontelárusítóknak nagy árkedvezményt
nyújtok.

Beszterczebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár

gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-,

Borovicska-, Seprű- és Barack-

főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-

szörpök és Gyümölcsborsajtoló

hidraulikus üzemmel ajánlja köz-

kedveltségnek örvendő gyártmányait.